

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Václavem Kočkou-Amortem ve věci

žalobce: **Mgr. X**, narozený dne X
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 1292/25, 150 00 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 25. 9. 2023, č. j.: RN-X

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobou včas podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí žalované ze dne 25. 9. 2023, č. j.: RN-X, jímž byly zamítnuty jeho námitky a bylo potvrzeno rozhodnutí žalované ze dne 30. 5. 2023, č. j.: R-30.5.2023-X, kterým byla žalobci zamítnuta žádost o invalidní důchod pro nesplnění podmínek v ust. § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „z.d.p.“).

II. Obsah žaloby

2. Žalobce v žalobě namítal, že mu vznikl nárok na invaliditu třetího stupně podle ust. § 42 odst. 1 z.d.p., neboť jeho rozhodující postižení, X, trvá již od kojeneckého věku. K dobám důchodového pojištění přiložil potvrzení o vedení v evidenci úřadu práce a dne 18. 10. 2019 byl uznán jako OZZ s trvalou platností. K datu podání žaloby žalobce nedosáhl 55 let, pročež se mu započítává jen jeden rok vedení v evidenci úřadu práce. Podle poslední věty

ust. § 42 odst. 1 z.d.p. se neprovádí určení poklesu pracovní schopnosti podle ust. § 39 odst. 3 věty druhé z.d.p. Žalobce byl v posledních nejméně deseti letech nezaměstnaný, nemohl aktivně využívat znalosti, dovednosti a zkušenosti odpovídající jeho vzdělání, nebyla mu nalezena vhodná rekvalifikace a vzhledem k zahrnutí do skupiny OZZ před odnětím invalidního důchodu jsou omezeny tělesné, smyslové a duševní schopnosti žalobce, což má za následek neschopnost soustavné přípravy k dalšímu pracovnímu uplatnění. Na základě výše uvedeného žalobce navrhl napadené rozhodnutí zrušit s vrácením věci žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

3. Žalovaná se k žalobě vyjádřila, když po rekapitulaci dosavadního průběhu řízení a žalobních námitek shrnula žalobcovy činnosti od ukončení povinné školní docházky. V období od 8. 7. 2009 do 15. 12. 2011 byl žalobce poživitelem plného invalidního důchodu, který byl od 1. 1. 2010 transformován na invalidní důchod druhého stupně, od té doby je žalobce veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. Doba vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání žalobci nezaručuje nárok na přiznání invalidního důchodu ve smyslu ust. § 42 odst. 1 z.d.p., žalobce nebyl shledán invalidním pro invaliditu třetího stupně a invalidita mu nevznikla před dosažením 18 let. Jelikož byl žalobce studentem a posléze i zaměstnancem, byl účasten na pojištění. Napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě lékařského posudku ze dne 29. 8. 2023. Pracovní schopnost žalobce poklesla o 20 %, rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je postižení v kapitole X přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška č. 359/2009 Sb.“). Žalovaná navrhla dát vypracovat posudek u Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „PK MPSV“). Za dosud zjištěného skutkového stavu navrhla žalovaná žalobu zamítnout.

IV. Obsah správního spisu

4. Ze správního (dávkového) spisu bylo zjištěno, že rozhodnutím žalované ze dne 30. 5. 2023, č. j.: R-30.5.2023-X, byla žalobci pro nesplnění podmínek v ust. § 38 z.d.p. zamítnuta žádost o přiznání invalidního důchodu. Podle prvostupňového posudku (posudek Lékařské posudkové služby Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 25. 4. 2023) totiž byla míra poklesu pracovní schopnosti stanovena na 20 %, tzn. neodpovídající invaliditě prvního stupně.
5. Proti prvoinstančnímu rozhodnutí podal žalobce námitky.
6. Podle druhostupňového posudku (posudek Lékařské posudkové služby České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 8. 2023) byl zdravotní stav žalobce opět zhodnocen se stanovením míry poklesu pracovní schopnosti v rozsahu 20 %; námitkám nemohlo být vyhověno.
7. Následně vydala žalovaná žalobou napadené rozhodnutí ze dne 25. 9. 2023.

V. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

8. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu podle ustanovení § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

9. Soud ve věci rozhodl na jednání konaném dne 12. 8. 2024. Žalobce uvedl, že mu náleží invalidní důchod dle ust. § 42 odst. 1 z.d.p., v posudku o zdravotním stavu nebylo uvedené ustanovení vůbec zmíněno. Zástupkyně žalované sdělila, že ust. § 42 odst. 1 z.d.p. nelze na žalobcovu situaci aplikovat.
10. Soud jako důkaz obstaral posudek PK MPSV ze dne 27. 3. 2024, e. č.: SZ/X. Dne 27. 3. 2024 zasedla posudková komise za přítomnosti posudkové lékařky a lékařky v oboru X, žalobce nebyl jednání komise přítomen. Jako posudkově významné odborné lékařské nálezy komise vyhodnotila nálezy XXX Konstatovány byly XXX. Praktická X představuje rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti komise hodnotila dle kapitoly X přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., která činila 20 %. Komise neměnila procentní míru poklesu pracovní schopnosti ve smyslu ust. § 3 a § 4 vyhlášky č. 359/2009 Sb. Ostatní žalobcova postižení byla posudkově málo významná a nevedla ani v souběhu k větší míře poklesu pracovní schopnosti, než bylo stanoveno podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Komise uzavřela, že žalobce nebyl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní a nebyl zjištěn důvod vedoucí k neschopnosti vykonávat původní profesi programátora, žalobce byl schopen doplnit si kvalifikaci a případně se rekvalifikovat.
11. Žalobce ve vyjádření k posudku, doručeném soudu dne 14. 5. 2024, nadále trval na žalobě. Žalobní tvrzení týkající se dob důchodového pojištění platila již k datu podání žádosti o invalidní důchod. V posudku není výslovně uvedeno, zda k datu vydání napadeného rozhodnutí byly u žalobce splněny podmínky nároku na invalidní důchod podle ust. § 42 odst. 1 z.d.p.
12. Podle ust. § 38 z.d.p. *pojištěnec má nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let a stal se a) invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku, nebo b) invalidním následkem pracovního úrazu.*
13. Podle ust. § 39 odst. 1 z.d.p. *pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*
14. Podle ust. § 42 odst. 1 z.d.p. *na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40). Za invaliditu třetího stupně se pro účely věty první považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Při posuzování invalidity pro účely nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně podle věty první se neprovádí srovnání se stavem, který byl u osoby uvedené ve větě první před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 39 odst. 3 věta druhá).*
15. Z posudku PK MPSV ze dne 27. 3. 2024 vyplývá, že k datu vydání napadeného rozhodnutí nebyl žalobce invalidní podle ust. § 39 odst. 1 z.d.p. Posudková komise, která zasedala v řádném složení za přítomnosti odborné lékařky se specializací na interní lékařství, k datu vydání napadeného rozhodnutí zjistila dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou byla praktická slepota levého oka. Procentní míra poklesu pracovní schopnosti byla hodnocena

dle kapitoly X přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., a činila 20 %. PK MPSV neshledala žalobce invalidním ani v prvním stupni.

16. Předmětem věci bylo posouzení zdravotního stavu žalobce. Soud upozorňuje, že sám odborností potřebnou k posouzení zdravotního stavu nedisponuje, proto věcnou správnost posudku neposuzuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 5. 2013, č. j.: 6 Ads 11/2013–20). Za účelem zjištění skutkového stavu si soud vyžádal posudek PK MPSV ze dne 27. 3. 2024, který považuje za úplný, přesvědčivý a celistvý, s absencí zásadních rozporů a logických vad. Ohledně správnosti a úplnosti stanovené diagnózy X, jakož i stran určení a řádného zdůvodnění procentní míry poklesu jeho schopnosti soustavné výdělečné činnosti (v obou případech ke dni vydání napadeného rozhodnutí ze dne 25. 9. 2023) nebyly zjištěny důvodné pochybnosti. Z posudku PK MPSV je zřejmé, že zdravotní stav posuzovaného byl komplexně posouzen na základě zdravotnické dokumentace, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy.
17. Žalobce se domáhal zařazení do aplikačního rámce ust. § 42 odst. 1 z.d.p., přičemž žalovaná správně uvedla, že k tomu nejsou splněny podmínky. Zmíněné ustanovení z.d.p. je konstruováno na kumulaci podmínek, které musí být naplněny. Žalobce nebyl shledán invalidním v době před dosažením věku 18 let; skutečnost, že jeho postižení X trvalo od kojeneckého věku, neznámá, že je na něj nutné pohlížet jako na osobu, která byla invalidní v době do 18 let. Rovněž vedení žalobce v evidenci uchazečů o zaměstnání na úřadu práce není spojeno s nárokem na přiznání invalidního důchodu pro invaliditu ve smyslu ust. § 42 odst. 1 z.d.p.
18. Jak výstižně shrnul posudek PK MPSV, žalobce absolvoval střední i vysokou školu, následně celou dobu stnadardně pracoval, přestal pracovat až po dovršení čtyřiceti let, kdy mu byla přiznána plná invalidita s datem vzniku 8. 7. 2009, tedy nikoliv před dovršením 18 let. V posudku však PK MPSV takový závěr označila za posudkový omyl, neboť žalobce měl laicky řečeno takřka X, tudíž neobstojí ani argumentace, že stejné potíže s X měl žalobce už před dovršením 18 let věku. Žalobcovy potíže jsou tudíž od jeho dětství v zásadě stejné, avšak uvedený dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nezakládá invaliditu žádného stupně (natož stupně třetího), což ostatně žalobce sám prokázal tím, že vystudoval střední a vysokou školu a do dovršení čtyřiceti let zcela standardně pracoval. Posudkový omyl nemůže založit nárok na tzv. invalidní důchod z mládí dle ust. § 42 odst. 1 z.d.p. Obdobně se vyjádřil i Nejvyšší správní soud ve druhé právní větě k rozsudku ze dne 30. 12. 2008, č. j.: 4 Ads 85/2008 – 95: *„Došlo-li při uznání plné invalidity před 18. rokem věku žadatele k posudkovému nadhodnocení jeho zdravotního stavu (tj. posudkovému omylu), který byl následně opakovaně shledán a potvrzen posudkovou komisí MPSV, nemůže se žadatel v řízení o nové žádosti o plný invalidní důchod účinně dovolávat splnění podmínky stanovené v § 42 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Na žadatele je v takovém případě nutno nahlížet tak, jako by nebyl před dosažením věku 18 let plně invalidní.“* V případě žalobce se navíc posudkový omyl nevztahoval ani na období před 18. rokem, tím spíše nelze shledat žalobcovu invaliditu třetího stupně v daném období. V usnesení ze dne 22. 12. 2022, č. j.: 10 Ads 127/2022 – 37, pak Nejvyšší správní soud zaujal následující závěr: *„Stěžovatelka opakovaně neúspěšně žádala o přiznání invalidního důchodu z mládí. Posudkoví lékaři vždy poukázali na skutečnost, že stěžovatelka byla schopna přípravy k pracovnímu uplatnění, neboť vystudovala střední i vysokou školu. Při studiu a následně i po něm pracovala (na úplný či zkrácený úvazek). Z popsanych okolností je zřejmé, že stěžovatelka nesplňuje již základní předpoklad pro přiznání invalidního důchodu z mládí stanovený v § 42 odst. 1 zákona o*

důchodovém pojištění, tedy vznik invalidity před 18. rokem věku (viz též rozsudek NSS ze dne 30. 12. 2008, čj. 4 Ads 85/2008-95). Posudkoví lékaři ve svých závěrech správně přihlédli k tomu, že stěžovatelka byla navzdory své nemoci schopna soustavné přípravy na budoucí povolání. NSS připomíná, že stěžovatelka vystudovala střední školu ukončenou maturitou (2000-2004), VOŠ sociálně právní (2005-2008), poté získala tituly Bc. (2009) a Mgr. (2016). Z těchto okolností lze seznat, že stěžovatelka byla schopna „soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění“ (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 11. 2020, čj. 4 Ads 434/2019-37, bod 26).“ Stejně tak žalobce vystudoval střední i vysokou školu a následně až do čtyřiceti let bez potíží pracoval, je tudíž zjevné, že před 18. rokem invalidní ve třetím stupni nebyl.

19. Podle ust. § 42 odst. 1 poslední věty z.d.p. se u tzv. invalidního důchodu z mládí (z logických důvodů) neprovádí srovnání se stavem, který u osoby byl před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (dle § 39 odst. 3 věty druhé z.d.p.). To ale nic nemění na tom, že k uznání za invalidního ve třetím stupni dle ust. § 42 odst. 1 z.d.p. je třeba zcela fatální postižení, které u žalobce nikdy přítomno nebylo (jak vyplývá z posudku PK MPSV ze dne 27. 3. 2024).
20. Žalobce tedy před dosažením 18 let věku nebyl invalidní, nesplňoval proto jednu z kumulativních podmínek pro invalidní důchod z mládí (§ 42 odst. 1 z.d.p.), s ohledem na uvedené již nemělo význam řešit, zda žalobce nebyl účasten pojištění pro potřebnou dobu (§ 40 z.d.p.). Nicméně, žalobce kontinuálně studoval a pracoval až do svých čtyřiceti let, nelze uzavřít, že nebyl po potřebnou dobu účasten na pojištění (pro účely aplikace § 42 odst. 1 z.d.p.).
21. Námitka žalobce ohledně nevyslovení závěrů o aplikaci ust. § 42 odst. 1 z.d.p. v posudku PK MPSV ze dne 27. 3. 2024 je rovněž nedůvodná. Přiznání důchodu v mimořádných případech, na něž pamatuje předmětné ustanovení z.d.p., je totiž otázkou právní, kterou přísluší řešit výhradně žalované, a nikoli posudkové komisi. Žalovaná se v napadeném rozhodnutí s možnou aplikací ust. § 42 odst. 1 z.d.p. na žalobcův případ řádně vypořádala.
22. Status osoby zdravotně znevýhodněné dle jiného právního předpisu není zárukou uznání invalidity, naopak z ust. § 67 odst. 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, vyplývá, že osoby zdravotně znevýhodněné nejsou invalidní.
23. Ze všech výše uvedených důvodů soud žalobu podle ustanovení § 78 odst. 7 s.ř.s. jako nedůvodnou zamítl.
24. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží, a žalované nenáleží podle zákona.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 12. srpna 2024

JUDr. Václav Kočka-Amort, v. r.
samosoudce